

Ratunkowy dostęp do technologii lekowych (RDTL) - poradnik dla pacjentów

**Public
Policy**

Public Policy Sp. z o. o.
ul. Frascati 1/28D 00-492 Warszawa
m: biuro@publicpolicy.pl

Ratunkowy dostęp do technologii lekowych (RDTL) - poradnik dla pacjentów

Szanowni Państwo,

ścieżka pacjenta przez system ochrony zdrowia bywa długa i skomplikowana. Zgodnie z prawem polscy pacjenci powinni otrzymywać leczenie odpowiadające aktualnej wiedzy medycznej. Zdarza się jednak, że w ramach standardowego systemu refundacyjnego możliwości terapii wyczerpują się.

W listopadzie 2020 r. weszła w życie ustawa o Funduszu Medycznym. Wprowadziła ona szereg zmian, w tym zasadnicze korekty w programie ratunkowego dostępu do technologii lekowych (RDTL). Tylko w ostatnim roku liczba osób, dla których wydano zgody na pokrycie kosztu terapii w ramach tej procedury przekroczyła 3,7 tys. To ponad osiem razy więcej niż dwa lata wcześniej. Właśnie z powodu rosnącego zainteresowania tym trybem dostępu do terapii, jak również trudną sytuacją pacjentów z niego korzystających, oddajemy w Państwa ręce poradnik. Mamy nadzieję, że będzie on wsparciem w kontakcie z lekarzem oraz ośrodkiem, który prowadzi Państwa leczenie.

Czym jest ratunkowy dostęp do technologii lekowych (RDTL)?

Ratunkowy dostęp do technologii lekowych (RDTL) to **system wydawania indywidualnych zgód na leczenie pacjentów, dla których wyczerpano wszystkie dostępne opcje terapeutyczne finansowane ze środków publicznych**. Leki finansowane w ramach RDTL są dostępne bezpłatnie dla pacjentów, a ich koszt pokrywa Narodowy Fundusz Zdrowia.

Kto może złożyć wniosek o sfinansowanie leczenia w ramach RDTL?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek o sfinansowanie leczenia w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych może złożyć wyłącznie ośrodek prowadzący leczenie danego pacjenta. **Chory nie może wnioskować o takie leczenie w swoim imieniu**. Jeżeli jesteś zainteresowany skorzystaniem z RDTL, porozmawiaj ze swoim lekarzem prowadzącym.

Pamiętaj również, że **choć nie możesz samodzielnie wystąpić o pokrycie kosztu leczenia ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, masz prawo do informacji czy ośrodek zamierza złożyć wniosek o sfinansowanie Twojego leczenia** oraz jaki jest przebieg tego procesu.

Które ośrodki mogą podawać leki w ramach RDTL?

Zgodnie z przepisami wniosek o sfinansowanie leczenia w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych mogą złożyć ośrodki, które mają zawarte umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz są zaklasyfikowane do jednej z poniższych kategorii:

- szpitale III stopnia;
- szpitale onkologiczne lub pulmonologiczne;
- szpitale pediatryczne;
- szpitale ogólnopolskie.

Te kategorie zostały wprowadzone w 2017 r. po uchwaleniu ustawy o tzw. „sieci szpitali”. Aktualną listę ośrodków zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii znajdziesz na stronie Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, na terenie którego znajduje się szpital.

Jeżeli ośrodek, w którym się leczysz, nie został zakwalifikowany do żadnej z nich, porozmawiaj z lekarzem prowadzącym o możliwości konsultacji w innym ośrodku.

Które leki można podać w ramach RDTL?

W ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych można objąć finansowaniem leki, których zasadność stosowania w danym przypadku potwierdził konsultant krajowy lub wojewódzki w danej dziedzinie medycyny. **Wniosek o opinię do konsultanta składa ośrodek, który zabiega o sfinansowanie leku u konkretnego chorego.** Pamiętaj, że **opinia konsultanta jest elementem dokumentacji medycznej i masz prawo do uzyskania jej treści** na podstawie obowiązujących przepisów ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Chociaż nie ma listy leków, które można sfinansować w ramach RDTL **Ministerstwo Zdrowia cyklicznie publikuje listę terapii, dla których nie można uzyskać finansowania w tym trybie.** Znajdują się na niej leki, dla których w konkretnych wskazaniach:

- wydano negatywną decyzję w ramach postępowania o objęcie refundacją;
- wydano negatywną rekomendację Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w ramach postępowania o objęcie refundacją;
- firma farmaceutyczna nie złożyła wniosku o objęcie refundacją lub postępowanie zostało umorzone, po tym jak Ministerstwo Zdrowia wezwie daną firmę do złożenia wniosku refundacyjnego.

Najłatwiej aktualną listę znajdziesz na stronie Ministerstwa Zdrowia w zakładce „Komunikaty”¹. Na dzień przygotowania poradnika obejmowała ona 97 pozycji. To ograniczenie nie dotyczy pacjentów, którzy rozpoczęli stosowanie leku w ramach RDTL przed 26 listopada 2020 r., a lekarz prowadzący potwierdził skuteczność dotychczasowego leczenia.

¹ „Komunikaty”, Ministerstwo Zdrowia - <https://www.gov.pl/web/zdrowie/komunikaty1>.

Jak wygląda procedura ubiegania się o sfinansowanie leku w ramach RDTL?

Tak jak wspominaliśmy, wniosek o sfinansowanie leku składa ośrodek, w którym leczy się pacjent. **W praktyce będziesz zapewne omawiać tę sprawę z lekarzem prowadzącym**, który podejmie decyzję o rozpoczęciu procedury ubiegania się o finansowanie leku w ramach RDTL.

Procedura ma następujące etapy:

1. ośrodek, który występuje o sfinansowanie leku przez Narodowy Fundusz Zdrowia musi uzupełnić formularz, który jest załącznikiem nr 2 do jednego z zarządzeń Prezesa NFZ²;
2. ośrodek występuje do konsultanta krajowego lub konsultanta wojewódzkiego w danej dziedzinie medycyny z wnioskiem o wydanie opinii w sprawie zasadności zastosowania leku w konkretnym przypadku;
3. w przypadku uzyskania:
 - a. pozytywnej opinii - lek może zostać zastosowany u chorego;
 - b. negatywnej opinii - lek nie może zostać zastosowany u chorego, **pacjent nie ma prawa do odwołania się od tej decyzji**;
4. ośrodek rozlicza się z Oddziałem Wojewódzkim NFZ na podstawie rachunku lub faktury dokumentującej zakup leku oraz pozytywnej opinii konsultanta krajowego lub wojewódzkiego w danej dziedzinie medycyny.

Zwracamy uwagę, że **pacjent otrzymuje lek nieodpłatnie. Ośrodek nie może również obciążyć chorego kosztem podania terapii.**

Jaki jest budżet RDTL? Czy są ograniczenia dotyczące ceny leków?

Przepisy nie wskazują maksymalnej ceny leków, dla których można złożyć wniosek o sfinansowanie w ramach RDTL.

Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Zdrowia łączna roczna suma wydatków na RDTL na terenie całego kraju nie może przekroczyć 3% sumy przekazywanej na finansowanie programów lekowych oraz katalogu chemioterapii. W 2021 r. to będzie nie więcej niż 150 mln zł. Jest to kwota wyższa niż wykorzystywano na ratunkowy dostęp do technologii lekowej w poprzednich latach. Środki na rozliczenie finansowania leków w ramach RDTL zostały zabezpieczone w planach finansowych każdego z szesnastu Oddziałów Wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia.

Czy lekarze i ośrodki wiedzą o zmianach w RDTL?

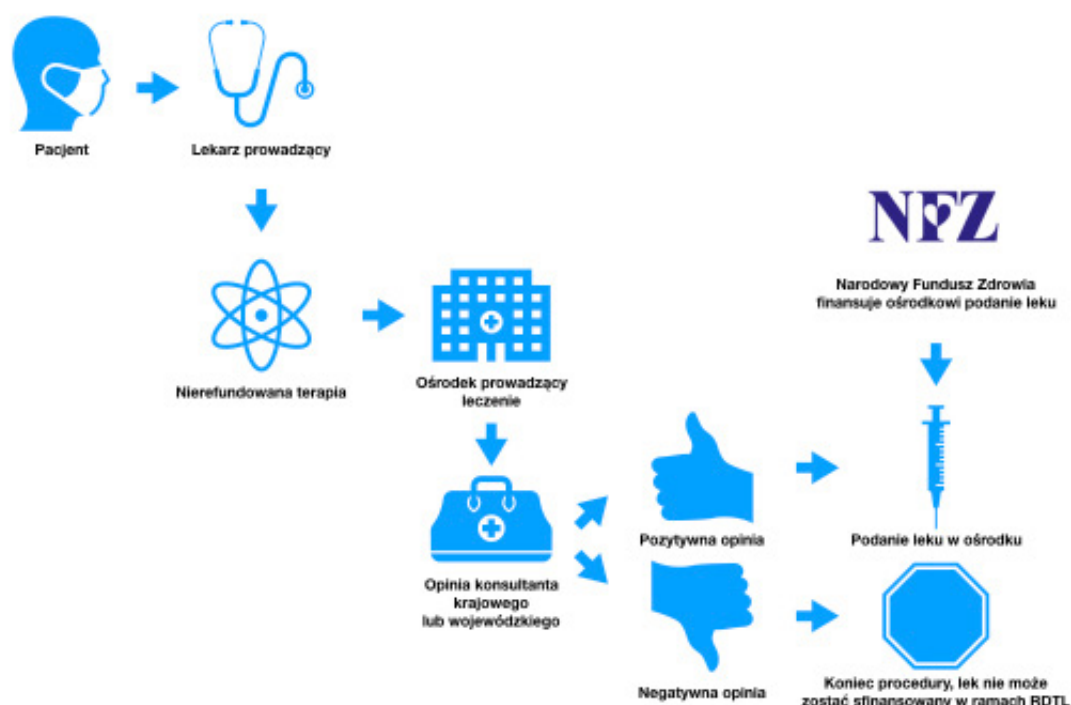
Według naszych informacji poziom wiedzy na temat zmian w ratunkowym dostępie do technologii lekowych w poszczególnych ośrodkach różni.

² Zarządzenie Prezesa NFZ w sprawie szczegółowych warunków umów w systemie podstawowego systemu zabezpieczenia szpitalnego - załącznik nr 2.

Prawdopodobnie przez kilka miesięcy wszyscy zaangażowani w pomoc pacjentom będą uczyli się nowych reguł i zasad funkcjonowania programu.

Pamiętaj, że jako pacjent masz prawo do informacji oraz leczenia odpowiadającego aktualnej wiedzy medycznej. Dzięki rozmowom pacjentów z ośrodkami oraz ich pracownikami istnieje szansa, że niebawem wiedza o funkcjonowaniu RDTL po zmianach upowszechni się.

Ten poradnik dotyczy jedynie wycinka systemu ochrony zdrowia. Mamy nadzieję, że na swojej drodze napotkacie Państwo jak najmniej trudności. Jeżeli zdarzy się inaczej, zachęcamy do kontaktu z setkami organizacji pacjentów, które aktywnie działają na terenie całego kraju. Są zawsze otwarte, aby udzielić wszelkiej pomocy i wsparcia. Bazę organizacji znajdziecie m.in. na stronie Instytutu Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej³.

³ <http://ippez.pl/baza-organizacji/>.